

OTSUS

17.12.2020 nr 7-26/2020-011

15-minutilise tasakaaluarveldusperioodi rakendamise erandi andmise kohta (EBGL artikkel 53 lõike 1)

1. Haldusmenetluse alustamine

Elektriturseaduse (edaspidi ELTS) § 93 lõike 6 punkti 1 kohaselt kontrollib Konkurentsiamet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 714/2009 sätestatud tingimuste täitmist.

ELTS § 93 lõike 6 punkti 6 kohaselt Konkurentsiamet väljastab ELTS-s sätestatud juhul kooskõlastamise otsuseid.

Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 714/2009 artiklile 8 töötati välja Komisjoni Määrus (EL) 2017/2195, millega kehtestatakse elektrisüsteemi tasakaalustamise eeskiri (EBGL). EBGL sätestab nõuded ühiste reguleerimisturgude ja bilansiselgituse reeglite kohta Euroopa Liidus.

EBGL artikli 53 lõike 1 kohaselt, hiljemalt kolm aastat pärast EBGL jõustumist kohaldavad kõik põhivõrguettevõtjad 15-minuti pikkust tasakaaluarveldusperioodi (bilansiperioodi) kõigis planeerimise piirkondades (hinnapiirkondades), tagades samal ajal, et kõik turu ajaüksuse piirid langevad kokku tasakaaluarvestusperioodi (bilansiperioodi) piiridega.

EBGL artikli 5 lõike 3 punkt n järgi peavad kõigi asjaomase piirkonna reguleerivate asutuste heakskiidu saama erand sünkroonala tasandil tasakaaluarvestusperioodide ühtlustumise osas vastavalt EBGL artikli 53 lõikele 2.

EBGL artikli 5 lõike 4 punkt h järgi peavad kõigi asjaomase piirkonna reguleerivate asutuste heakskiidu juhtumipõhiselt saama erandid EBGL ühest või mitmest sättest vastavalt EBGL artikli 62 lõikele 2.

EBGL artikli 6 lõike 1 kohaselt, kui üks või mitu reguleerivat asutust taotlevad direktiivi 2009/72/EÜ artikli 37 kohaselt artikli 5 lõigete 2–4 alusel esitatud tingimuste või meetodite muutmist enne nende heakskiitmist, peavad asjaomased põhivõrguettevõtjad esitama muudetud tingimuste või meetodite ettepaneku heakskiitmiseks kahe kuu jooksul pärast reguleerivate asutuste sellekohast nõuet. Asjaomased reguleerivad asutused peavad tegema muudetud tingimuste või meetodite kohta otsuse kahe kuu jooksul pärast nende esitamist.

02.04.2020 esitas Elering AS Konkurentsiametile kooskõlastamiseks Baltikumi põhivõrguettevõtjate poolt ühiselt koostatud 15-minutilise tasakaaluarveldusperioodi rakendamiseks erandi taotluse (edaspidi Erandi taotlus).

2. Menetlusosaline

Elering AS, äriregistri kood 11022625, asukoht Kadaka tee 42, Tallinn, 12915, e-post: info@elering.ee.

3. Asjaolud ja menetluse käik

02.04.2020 esitas Elering AS Konkurentsiametile kooskõlastamiseks Balti süsteemihaldurite poolt koostatud dokumendi, millega taotleti ühiselt erandit EBGL artikli 53 lõikest 1 artikli 62 lõike 2 punktide d vastavalt (Erandi taotlus). Arvesse on võetud EBGL-s ettenähtud põhimõtted, mille kohaselt peab erandite tegemine olema läbipaistev, mittediskrimineeriv, erapooletu, hästi dokumenteeritud ja põhinema põhjendatud taotlusel.

Viimane asjaomane reguleeriv asutus sai Erandi taotluse kätte 03.04.2020.

02.09.2020 jõudsid kõik asjaomased reguleerivad asutused kokkuleppele taotleda Erandi taotluse muutmist. 03.09.2020 edastati sellekohane taotlus Balti põhivõrguettevõtjatele.

17.11.2020 esitas Elering AS Konkurentsiametile muudetud Erandi taotluse.

01.12.2020 leppisid Balti riikide reguleerivad asutused seisukohadokumendis (lisa 2) kokku erandi andmises tähtajaga kuni 31.12.2024

Kõik asjaomased reguleerivad asutused peavad tegema otsuse enne 17.12.2020.

4. Baltikumi põhivõrguettevõtjate poolt esitatud Erandi taotlus

Erandi taotlusele eelnevalt viisid Baltikumi põhivõrguettevõtjad perioodil 10.05-10.06.2019 läbi avaliku konsultatsiooni 15-minutilise tasakaalarveldusperioodi (bilansiperioodi) rakendamise kontseptsioonkavandi ja rakenduse teekaardi kohta. Balti põhivõrguettevõtjate algne eesmärk oli rakendada 15-minutiline tasakaalarveldusperiood (bilansiperiood) õigeaegselt ehk alates 01.12.2020 päevasise turu tootele, bilansiplaani esitamise andmevahetusele, reguleerimisturu standardtootele, mõõteandmete jaotusele ning bilansihalduritele bilansienergia koguste arvutamisele. Tagasiside tulemusena pooldasid turuosalist 15-minuti tasakaalarveldusperioodi (bilansiperioodi) edasilükkamist tuues olulisemate põhjustena välja lisainvesteeringute vajaduse, ebapiisava ajaressursi IT süsteemide kohaldamiseks, seadusandluses kehtestatud mõõteandmete edastuse nõuete täpsustamise, üle-Euroopaliste reguleerimisreservi platvormide hilisemad rakendusajad, Põhjamaade otsuse esitada samuti erandi taotlus, süsteemijuhtimises 15-minutilise rakenduse vajaduse puudumine jms. Turuosaliste tagasisidest lähtuvalt koostasid Balti põhivõrguettevõtjad uue 15-minutilise tasakaalarveldusperioodi (bilansiperioodi) rakendamise kontseptsiooni dokumendi, milles selgitatakse põhjalikumalt 15-minutilise tasakaalarveldusperioodi (bilansiperioodi) rakendamise sisu, mõju erinevatele turuetappidele ning on toodud välja uuendatud ajakava järgnevateks arenduseetappideks. Vastav kontseptsiooni dokument avaldati 17.12.2019 põhivõrguettevõtjate veebilehtedel.

Erandi taotluses esitavad Balti süsteemihaldurid kahe-astmelise rakenduskava, mis näeb ette 15-minutilise tasakaalarveldusperioodi (bilansiperioodi) rakenduseks:

- a) Etapp 1 tähtajaga Q4 2022 – töötada välja 15-minutilise tasakaalarveldusperioodi (bilansiperioodi) andmevahetuse võimekus bilansihalduses koos reguleerimisturgude muudatustega (sh näha ette valmisolek liituda MARI platvormiga);
- b) Etapp 2 tähtajaga Q4 2024 – 15-minutilise tasakaalarveldusperioodi (bilansiperioodi) täisrakendamine koos jaotusvõrkude tasemel mõõteandmete edastusega ning samuti

automaatsete sagedustaastamise reservide protsesside ja toodete väljatootamine kui eeltegevused Baltikumi sünkroniseerimiseks Mandri-Euroopa sünkroonalaga. Balti süsteemihaldurid esitasid ühiselt Eesti, Läti ja Leedu regulaatoritele erandi taotluse 15-minutilise tasakaaluarveldusperioodi (bilansiperioodi) kohustusliku rakenduse edasilükkamiseks tähtajani kuni 31.12.2024.

5. Asjaomaste reguleerivate asutuste seisukoht

EBGL artikli 62 lõike 5 kohaselt peab erandi taotlus sisaldama järgmist teavet:

- a) sätted, millest erandit taotletakse;
- b) taotletud erandi kohaldamisaeg;
- c) üksikasjalik kava ja ajakava, milles on täpsustatud, kuidas käsitletakse käesoleva määruse asjaomaseid sätteid ja tagatakse nende rakendamine pärast erandi kohaldamisaja lõppemist;
- d) taotletud erandi mõju lähiturgudele;
- e) hinnang selle kohta, millised võimalikud riskid taotletud erandiga kaasnevad Euroopa tasakaalustamisturgude lõimimise seisukohast.

EBGL artikli 62 lõike 8 kohaselt eranditaotluse hindamisel või erandi omaalgatuslikul tegemisel kaalub asjaomane reguleeriv asutus järgmisi tahke:

- a) asjaomase sätte või asjaomaste sätete rakendamisega seotud probleemid;
- b) asjaomase sätte või asjaomaste sätetega seotud riskid talitluskindluse seisukohast;
- c) asjaomase sätte või asjaomaste sätete rakendamise hõlbustamiseks võetud meetmed;
- d) asjaomase sätte või asjaomaste sätete rakendamata jätmise mõju teiste Euroopa turuosaliste mittediskrimineerimise ja konkurentsi seisukohast, eriti seoses tarbimiskaja ja taastuvate energiaallikatega;
- e) mõju majanduse üldisele tõhususele ja tarkvõrgutaristule;
- f) mõju teistele plaanimispiirkondadele ja üldised tagajärjed Euroopa turgude lõimimise seisukohast.

Asjaomased reguleerivad asutused hindasid Erandi taotlust ja jõudsid järeldusele, et Erandi taotluses esitatud teabest ei piisa riigi reguleerivatele asutustele otsuse vastuvõtmiseks. Asjaomased reguleerivad asutused taotlesid muuhulgas, et põhivõrguettevõtjad täiendaksid ja laiendaksid erandi taotlemise põhjuseid (argumente), põhjendaksid erandi taotluses määratletud erandi tegemise perioodi (kuni 31. detsember 2024), näitaksid ja põhjendaksid raskusi automaatsete sageduse taastamise reservide rakendamise meetmete täitmisel tasakaalustamisturgudel ning annaksid lisateavet Balti- ja Põhjamaade tasakaalustamisturu koostöö kohta ning selgitaksid, kuidas erinevad 15-minutilise ISP rakendamise ajad mõjutavad Balti- ja Põhjamaade tasakaalustamisturu likviidsust

Asjaomased reguleerivad asutused hindasid muudetud Erandi taotlust ja on seisukohal, et põhivõrguettevõtjad on seda muutnud vastavalt asjaomaste reguleerivate asutuste nõuetele. 01.12.2020 leppisid Balti riikide reguleerivad asutused seisukohadokumendis (lisa 2) kokku erandi andmise tähtajaga kuni 31.12.2024.

Kokkuvõte

Konkurentsiamet töötas läbi Eleringi poolt 17.11.2020 ametile kooskõlastamiseks esitatud Erandi taotluse ning asub seisukohale, et nimetatud dokument arvestab kehtivast seadusandlusest tulenevate alustega ning ei ole vastuolus EBGL-st tuleneva regulatsiooniga.

EBGL artikli 7 kohaselt, tingimuste või meetodite väljatöötamise eest vastutavad põhivõrguettevõtjad peavad need internetis avaldama pärast asjaomastelt reguleerivatelt asutustelt saadud heakskiitu või, kui heakskiitu ei ole vaja, siis pärast nende tingimuste või meetodite väljatöötamist, välja arvatud juhul, kui selline teave on EBGL artikli 11 kohaselt konfidentsiaalne.

Arvestades eeltoodut ja tuginedes ELTS § 93 lõike 6 punktile 6

otsustan:

anda Elering AS-le erand EBGL artikli 53 lõike 1 nõude 15-minutilise tasakaaluarveldusperioodi kohaldamisele kuni 31.12.2024.

Käesoleva otsusega mittenõustumise korral on õigus esitada kaebus otsuse tühistamiseks Tallinna Halduskohtule. Kaebuse halduskohtule võib esitada 30 päeva jooksul arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
peadirektor

Lisad:

Lisa 1 - Baltic TSOs request for derogation from Article 53 (1) of Commission Regulation (EU) 2017/2195 of 23 November 2017 establishing a guideline on electricity balancing (11.11.2020).

Lisa 2 – Position Paper of the Baltic National Regulatory Authorities on the amended Baltic Transmission System Operators request for derogation from article 53(1) of Commission Regulation (EU) 2017/2195 of 23 November 2017 establishing a guideline on electricity balancing 01.12.2020).

